І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь...
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIV. Ч. 63. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 3-го КВІТНЯ 1957 П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, APRIL 3, 1957 No. 63. VOL. LXIV.

ПРЕЗИДЕНТ ГОДИТЬСЯ НА ЗМЕНШЕННЯ ДОПОМОГИ ДЛЯ ЗАКОРДОНУ

Вашингтон. — Згідно з заявою пресового секретаря Білого Дому Джеймса Гаґерті, президент Айзенгавер висловив свою згоду зменшити в запропонованому урядом цьогорічному бюджеті суми, призначені на закордонну допомогу. Ця редукція буде невеликою, і стосуватиметься здебільша мілітарної сторінки цієї допомоги. Водночас із цим Гаґерті сповістив, що Президент виступить із спеціяльною заявою в цій справі і, крім того, в квітні ц. р., звернеться з окремим посланням до Конґресу, в якому сконкретизує свої пропозиції щодо редукції бюджету. В політичних колах думають, що Конґрес не задовольниться запропонованими Президентом редукціями і що в деяких ділянках витрат ця редукція піде куди глибше, як цього бажав би собі уряд. Змагається завзято за зменшення бюджету особливо ж демократичний сенатор Гері Ф. Бирд, голова об'єднаної комісії для зредукування несуттєвих федеральних витрат, який востаннє виступив із рішучим домаганням зменшити радикально витрати на платні федеральних урядовців в краю і закордоном, які — за його підрахунками — осягнули суму майже одного більйона долярів, що є рекордовою сумою в історії видаткування на згадану ціль. Сен. Бирд висловлюється за радикальне зменшення скількости федеральних урядовців. Майже всі керівники окремих ділянок праці уряду виступають проти зменшення призначених для них у бюджеті сум. Поштмайстер Саммерфілд заявив, що якщо буде зредукований бюджет у його ділянці, то він буде примушений припинити доставу листів і посилок у суботу. Секретар армії Брокер підкреслив, що армія потребує кожного доляра із запропонованих для неї 8,900,000,000 долярів. Секретар здоров'я і виховання висловив своє затурбування евентуальними редукціями, мовляв, вони загрожують передусім можливості проводити потрібну контролю чистоти харчів і ліків. Висловлюються проти редукції бюджету теж інші керівники урядових ресортів. З другого боку противники запропонованого бюджету, між ними кол. секретар летунства Саймінґтон, підкреслюють надмірність витрат на оборонні справи, кажучи, що 43 більйони долярів на оборону це надто висока сума. Із запропонованих 4,400,000,000 долярів на допомогу для закордону 2,450,000,000 дол. призначені на мілітарну допомогу і 1,950,000,000 дол. на економічну підтримку.

Стравс про поступ в контролюванні водневої енерґії

Вашингтон. — Голова Комісії Атомової Енерґії адмірал Луїс Л. Стравс заявив на пресовій конференції, що зроблено значний поступ в ділянці контролювання водневої енерґії для мирних цілей. Адмірал Стравс вірить, що вже в „недалекому майбутньому" можна буде розв'язати ті „грізні проблеми", які тепер не дозволяють на використання водневої енерґії для мирних цілей. Коли це станеться, тоді людина матиме „безмежне джерело енерґії", якої навіть не зможе використати в цілості. Стравс вказав на поширення дослідів у цьому напрямку, які вестимуться в Дослідному Центрі „Форестол" при Пристонському університеті в стейті Ню Джерзі. Адмірал Стравс заявив, що ЗДА ведуть перед в дослідах про водневу енерґію, хоч додав, що важко знати те, що дістьcя поза залізною заслоною.

Ціни на фармерські продукти збільшилися на один відсоток

Вашингтон. — Департамент рільництва повідомляє, що в місяці, який закінчився 15 березня, ціни на фармерські продукти збільшилися на один відсоток. Це збільшення цін на фармерські продукти на половину зліквідувало те зменшення, яке було в половині лютого, коли ті ціни були обнизилися аж на два відсотки. Департамент повідомляє, що збільшення цін на фармерські продукти в березні настало тому, що подорожчали м'ясо, овочі і городина. Воно було б було ще більше, коли б були не подешевшали молочні продукти, яйця і бавовна. В половині березня ціни на фармерські продукти були на 3.78 відсотка більші в порівнянні з тим самим часом 1956 року, але вони були ще на майже 26 відсотків менші від рекордових цін під час війни в Кореї в лютому 1951-го року. Та одночасно в березні ц. р. збільшилися ціни за товари, які купують фармери, на одну третю одного відсотка.

В АМЕРИЦІ

● **Голова авіяційної лінії** Артуро Естебан Аллявалльоль і управитель його тваринної фарми Гернандо Роберто Сільва, з провінції Буенос Айрес в Арґентині, мали поєдинок, в якому обидва згинули. Сільва вистрелив п'ять разів і чотири рази поцілив свого противника, а Аллявалльоль п'ять разів поцілив Сільву.

● **У стейті Висконсин** переводиться голосування в справі впроваджування літнього часу. В стейті літнього часу не впроваджували. Населення міст є за введення літнього часу, а фармери проти. Більшість голосів мають міста і тому напевно в Висконсині зобов'язуватиме цього року так званий ощадностевий літній час.

● **Управа Червоного Хреста** плянує купити дім, в якому мешкав би кожночасний голова цієї добродійної установи. Гроші на цю ціль будуть використані не з публічних пожертв, а з спеціяльно пожертвованої на цю ціль 40 років тому групою підприємців суми в 70,000 долярів. Дотеперішні голови Управи Червоного Хреста мали свої власні доми, і ті гроші були не використані. Теперішній голова АЧХ генерал Алфред М. Ґрунтер не має свого дому.

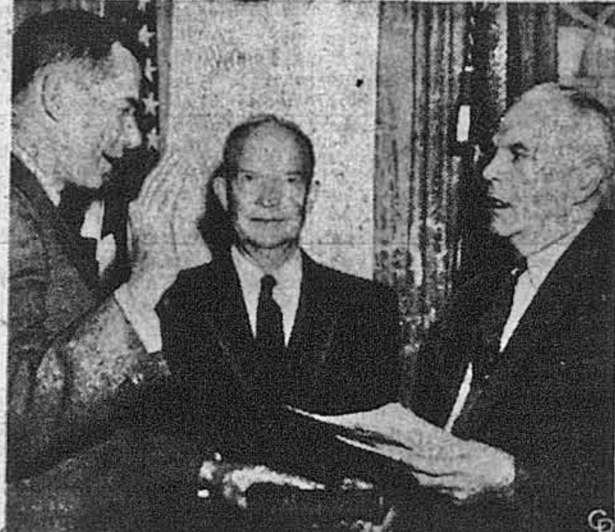
● **Інкорпорація „Коммодор Продакшен"** в Голливуді домагається 10,000,000 долярів відшкодування від Інкорпорації „Райс Биррово" за те, що остання порушила умову і передала права продукції фільму про Тарзана іншим фірмам, хоч це право було застережене за фірмою „Коммодор".

● **31-го березня** американські громадяни грецького роду відзначили 136-роковини незалежности Греції. У Ню Йорку в зорганізованій з цієї нагоди парадній дефіляді взяло участь 10,000 осіб, а присутніх на дефіляді було 200,000 осіб. Параду очолювали сенатори Вільям Ф. Новленд та Джекоб К. Джевітс і посадник Менгаттену Г. Е. Джек.

● **Федеральний суддя** Ричард Г. Лівей в Ню Йорку засудив на 8 років в'язниці 23-річного Елоя Дж. Ромера і 26-річного Ралфа Дж. Вісконті, які продавали героїну 16-річному юнакові. Обом оскарженим загрожувала кара смерти, але важко було довести, що вони знали про те, що продавали наркотик малолітньому.

● **Секретар Білого Дому** Дж. Гаґерті заявив на пресовій конференції, що президент Айзенгавер, послуговуватиметься гелікоптерами в тому разі, якщо б зайшла потреба евакуації Вашингтону.

ЗАПРИСЯЖЕННЯ НОВОГО СЕКРЕТАРЯ ФЛЬОТИ

Під час спеціяльної урочистости в Білому Домі новонайменований секретар фльоти Томас С. Гейтес склав присягу в присутності през. Айзенгавера.

Бравнелл за вияснення справи заступництва президента

Вашингтон. — Генеральний прокуратор Герберт Бравнелл зізнавав на Правничій Комісії Палати Репрезентантів в справі заступництва президента на випадок нездібности виконувати свої обов'язки, і заявився за тим, щоб цю справу вирішувала більшість десятичленного кабінету секретарів. Докладніше ця справа з'ясована в таких пунктах. 1. Сам Президент може вирішити, коли він не може виконувати своїх обов'язків і може передати свої обов'язки віце-президентові. 2. Сам віце-президент може перейняти обов'язки президента, і то навіть тоді, коли Президент не запропонує залишити виконування своїх обов'язків, якщо звичайна більшість десятичленного кабінету секретарів на це погодиться. Але в обидвох випадках сам Президент зможе знову приступити до виконування своїх обов'язків, коли на письмі заявить, що скінчився час його нездібности виконувати президентські обов'язки.

9-го квітня відбудеться розправа проти Собела

Ню Йорк. — 1-го квітня федеральний суддя Ричард Г. Лівет переслухував оскарженого в шпигунстві в користь СССР Джека Собела, щоб ствердити, чи його стан здоров'я дозволяє вести судову розправу проти нього. Собел, його дружина Мира і Джекоб Альбам були заарештовані аґентами ФБІ і оскаржені в тому, що передавали секретні відомості до Москви. Але 18 лютого Собел зімлів в тюремній келії і впав на підлогу, після чого його відставили до психіятричного відділу в шпиталі „Белвю". Звіт про стан здоров'я Джека Собела з дня 27-го березня говорить про „симптоми депресії і неспокою" в заарештованого. Адвокат Собела домагався з того приводу полегші для свого пацієнта, але суддя заявив, що визначає судову розпрову на 9-го квітня, бо і йому залежить на цьому, щоб Собел при здорових змислах міг відповідати за свій злочин.

Мічелл твердить, що „обов'язком робітничих провідників є поборювати корупцію"

Вашингтон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл промовляв на телевізійній програмі „Амерікен Бродкастінґ Компані" і заявив, що робітничі провідники повинні стояти понад „теперішнім гоном збагачуватися" всіми нечесними способами, і що „моральним зобов'язанням робітничих провідників є поборювати корупцію", яка деколи проявляється в колі провідників робітничих організацій. „Провідники мільйонових робітничих організацій, заявив секретар праці, мусять мати вищі „моральні засади" в порівнянні з іншими людьми. Мічелл заявив, що не погоджується з сенатором Ірвінґом М. Айвсом, який твердив, що викриття в Сенатській Слідчій Комісії фінансових надужить в проводі Міжнародного Братства Шоферів припинило розвиток робітничих організацій на 10 до до 20 років. „Я не дивлюся на це так песимістично, як сенатор Айвс, казав секретар праці, зорганізоване робітництво очистить себе від корупційних елементів, і після короткого шоку знову буде гарно розвивати свої організації".

„Думка" відбула свої загальні збори

Ню Йорк. — В суботу 30-го березня, у власній домівці в Українському Народному Домі відбулися 9-ті загальні збори хору „Думка" в Ню Йорку. Майже стовідсоткова приявність членів, вичерпні звіти управи та жвава й речева дискусія, що вив'язалася після них, виповняли головну частину порядку дня. Голова хору інж. А. Осадца в своїй загальній характеристиці праці хору за останній рік ствердив, що моральний підйом та жертвенність й послідовна праця диригента, членів управи та всіх членів хору, а в їх висліді ряд вдалих імпрез і виступів, виправдали добре ім'я хору та надії покладені на нього громадянством. Із дальших звітів виявилось, що хор нараховує тепер 60 активних членів, 24 неактивних та 4 почесних членів. На протязі року відбуто рівно 100 проб, 15 імпрез та 16 засідань управи. Все це дає понад 13,300 годин, вкладених членами хору праці або, перерахувавши на поодиноких членів, виходить, що кожний член посвятив праці в хорі пересічно понад 200 годин. Тепер хор є в стадії підготовки репертуару до нового концерту, а в найближчому часі намічені такі виступи: 23 квітня участь в Ля Ґардія Меморіял Концерт в Карнеґі Голл, 27 квітня концерт в Тавн Голл у Филаделфії та 16 червня участь у відкритті пам'ятника Т. Шевченкові на Союзівці. — Після дискусії та уділення абсолюторії уступаючій управі, збори вибрали нову управу в складі: голова п. Осадца, заступники: п. Карпевич, п. Пашковський, секретар п. Глов'як, касир п. Комуницький, бібліотекар п. Шуган, господар п. Корнага, члени: п. Рак, п. Данилюк та Контрольну Комісію в складі: п. Гузар, п. Жуковський та п. Чопик. Збори почалися й закінчилися традиційним відспіванням заспіву: „Наша дума, наша пісня, не вмре не загине". Після зборів відбулася товариська гутірка.

Гаммершилд оприлюднив порозуміння з Нассером щодо Ґази

Об'єднані Нації. — Генеральний секретар Об'єднаних Націй Даг Гаммершилд проголосив короткий комунікат, який складається з відпису його листа до Єгипту та його власної заяви, схопленої в коротких двох точках. Істотним змістом того комунікату є ствердження, що міжнародна поліція допомагатиме Єгиптові зберігати спокій в прикордонній єгипетсько-ізраїльській смузі, щоб арабські саботажники не продерлись на ізраїльську територію. Якщо ті заходи покажуться недостатніми, то — за рішенням т.зв. Дорадчої Комісії для середньо-східних справ, існуючої при генеральному секретаріяті ОН, — ця Комісія вирішить, яких заходів вжити для створення „задовільних умовин для діяння міжнародної поліції". З того комунікату виходить — пояснюють американські коментарі — що Гаммершилд признав за Єгиптом право і відповідальність за мир на відтинку Ґази та насправді додав міжнародну поліцію, як допоміжний чинник єгипетській поліції. Ізраїль не зайняв ще виразного становища до того останнього комунікату Гаммершилда тільки ствердив, що в найважнішій справі, а саме щодо припинення формального стану війни між Єгиптом і Ізраїлем, Гаммершилд зазнав у своїй подорожі до Єгипту та своїх нарадах з Нассером повної невдачі.

Греція вірить в розв'язку проблеми Кипру

Лондон. — Після звільнення з заслання кипрсько-грецького архиєпископа Макаріоса, негайно вернувся на своє давнє становище до Лондону грецький амбасадор Васіліос Мострас, що його грецький уряд відкликав був рік тому. Грецький амбасадор склав після приїзду до столиці Англії дуже оптимістичну заяву на тему виглядів порозуміння в справі Кипру. Він похвалив англійське рішення щодо звільнення архиєпископа Макаріоса, як „корисну річ, що допоможе розв'язати проблему". Він, мовляв, не привіз ніякої конкретної пропозиції від грецького уряду щодо дальших переговорів в справі Кипру, але заявив, що в найближчих днях відвідає англійського прем'єра Мекміллена і міністра закордонних справ Селвайна Ллойда. „Будемо старатися вирівняти наші розбіжності на приятельський лад, дармащо прийдеться ще пробити чимало праці, щоб осягнути порозуміння. Проте при добрій волі згода у справі Кипру цілком можлива" — заявив грецький амбасадор у Лондоні.

Еспанський режим заповідає соціяльні реформи

Мадрид. — Єдина й керівна політична партія в Еспанії, Фаланґа, перейме на себе завдання перевести в Еспанії великі реформи та займеться проблемами праці, побільшення соціяльних прав робітництва, мешкального будівництва, облегчення доступу до шкіл широким масам та користей із перевишколів. Таку радикальну зміну в політиці Фаланґи заповів сам її голова, генерал Франціско Франко, який водночас є головою держави, головою уряду і головним командантом еспанських збройних сил. Так ось Фаланґа має в практиці перетворитись в центро-ліву партію з ліберально-демократичним напрямком у своїй соціяльній політиці. Свої цілі вона має проводити через систему еспанських синдикатів, в яких заступлені однаково працедавці, як робітники. Таких синдикатів є в Еспанії 23 й вони охоплюють від 5 до 8 мільйонів осіб. Генерал Франко підкреслив, що в Еспанії правлять не політичні партії, тільки актуальні проблеми, принципи і національна традиція. Це, мовляв, вможливлює застосуватись до нових вимог часу. За пресовими коментарями, рішення генерала Франка „переорієнтувати" Фаланґу на ліво вийшло з переконання, що в Еспанії є вже досить правих груп: католицьке впливове духовенство, монархісти і багатії. Крім цього, великий вплив на світогляд ген. Франка, мали здобути зміни, що їх прийняла Республіканська партія в ЗДА й Консервативна партія в Англії: обидві ті партії перейняли від своїх суперницьких партій соціяльну програму й виграли на цьому. Ген. Франко висловив свою важливу заповідь про зміни в політиці режиму в статті на сторінках щоденника „АБЦ".

В Індонезії не переводяться революції

Якарта. — Після того, як в грудні мин. року військовий бунт захопив був північну частину Суматри, а потім перекинувся на південну Індонезію і Борнео, тепер військовою революцією охоплена південна Суматра з нафтовим басейном біля міста Паленбанґ. В минулу неділю з столиці Індонезії Якарти не відлетів туди ані один літак, діставши відомість про тамошню революцію. Всі ці військові бунти безкровні, проте вони скеровані проти центральної влади й пропаґують децентралізацію Індонезії та перетворення її на федеративних основах. В половині березня ц. р. уряд прем'єра Алі Састрамідодже був змушений податись до димісії, після чого президент Сукарно проголосив в країні воєнний стан та доручив політикові Сувіріо скласти найдал до 2 квітня ц. р. новий уряд. До цього часу того нового уряду ще нема, бо партії розсварені на пункті пляну през Сукарна завести „керовану демократію" — із прийняттям до уряду або до зверхньої „прибічної ради" — комуністів. Як видно по цьому новому бунті старшин — криза в Індонезії продовжується.

Ракета вартости 150 долярів може знищити літак вартости 10 мільйонів

Чайна Лейк, Каліфорнія. — Каманда фльоти повідомляє, що випродуковано новий рід ракет, які коштують 150 долярів, і які можуть знищити важкий бомбовик, що вартує 10 мільйонів долярів. Ця сама мала ракета, яку названо „Зуні", нищить цементову скриню та легко пробиває стіну важкого танка. Артилерійне бюро повідомляє, що керована ракета „Зуні" може бути вистрілювана з літака до інших літаків, або з літака на предмети на землі. Одночасно повідомляють, що ракета „Зуні" не є атомовою зброєю, і тому її легко можна переховувати, бо не треба витрачати гроше на забезпечення проти радіяції. Її назву взято від індіянського племени пуебльо в стейті Ню Мексіко. Швидкість цієї ракети є два рази більша від тієї зброї, якої вживали на літаках під час другої світової війни.

● **Вже півтора мільйона** робітників страйкують в Англії, солідаризуючись з 200,000 докових робітників. Якщо урядові не вдасться довести до швидкого закінчення страйку, то до нього прилучиться ще коло мільйон портових і будівельних робітників. У зв'язку з цим страйком різні галузі промислу і торгівлі в Англії зазнали великих втрат.

В ІРАНІ КРИЗА УРЯДУ ВНАСЛІДКУ ВБИВСТВА ТРЬОХ АМЕРИКАНЦІВ

Тегеран. — Напад бандитів на два авта в південній гірській частині Ірану, внаслідок якого згинули троє американців, службовики місцевої аґенції американської Адміністрації Міжнародної Кооперації, довів до рішення урядових іранських чинників, що в середу 3 квітня ц.р. має податись до димісії уряд Гуссейна Алі. Безпосередньою причиною того рішення перевести зміну уряду стало припинення американської допомоги для Південного Ірану. Голова американської допоміжної аґенції в Ірані, Клерк С. Ґреґорі, ствердив, що умови безпеки для виконування обов'язків урядовців Адміністрації Міжнародної Кооперації настільки незадовільні, що він тимчасово припиняє заплановану програму допомоги для південної частини Ірану, поки не схоплять відомого іранцям голову бандитів, 60-річного Даджала. Десять днів тому бандити напали на два авта і вбили двох іранських водіїв та двох американців: 37-річного Кевіна Керрола і 35-річного Брюстера Вилсона та схопили 35-річну дружину Керрола. Хоч спершу здавалося, що вдасться врятувати Аніту Керрол, визволивши її з рук бандитів, чи заплативши за неї окуп, проте ті надії завели, бо мертве тіло американки знайдено за 10 миль від місця нападу. Її вбито одним пострілом в серце, мабуть тому, що вона була перешкодою для бандитів в їх утечі. На голову кожного з тієї банди наложено по 10.000 долярів нагороди, а змобілізована поліція і військові частини беруть участь в погоні. Все ж, ця подія настільки схвилювала публічну опінію в ЗДА і в самому Ірані, а під адресою уряду посипались такі гіркі докори, що він не очистив країни з бандитських елементів, що становище уряду стало дуже трудне. Димісія уряду була б прийшла негайно, як би не перебування тепер в столиці Ірану з офіційними відвідинами західньо-німецького канцлера Конрада Аденауера. Зараз після його від'їзду 74-річний прем'єр Гуссейн Аля зголосить димісію цілого уряду, а його наступником стане 49-річний д-р Манухер Еджбар, лікар і ректор тегеранського університету, також великий приятель Америки. Прем'єр Гуссейн Аля був прем'єром від 7 квітня 1955 р. Іран стоїть на першому місці між країнами Середнього Сходу, що отримують американську допомогу. На рік 1956/57, що кінчається 30 червня ц. р., призначено для Ірану 50 мільйонів долярів, для його армії і господарства. Адміністрація Міжнародної Кооперації втримує на Середньому Сході службовецький персонал із 270 осіб. Всі троє вбиті були членами того персоналу. Американські урядові чинники заявили, що згадана трагічна подія не вплине на приятельські і союзницькі взаємини між ЗДА й Іраном.

Ізраїль пропонує переговори в справі арабських втікачів

Єрусалим. — Ізраїль зголосив готовість перевести з арабськими державами переговори в справі остаточного розв'язання проблеми арабських втікачів. Як відомо під час ізраїльсько-арабської війни в 1949 р. втекло з терену боїв коло 900,000 арабів, які до цього часу живуть, як бездомні втікачі у прикордонних смугах Єгипту (в головній смузі Ґази), Йорданії, Ливану й Сирії. Ніодна з тих держав не захотіла включити арабських втікачів з палестинського обширу у свою господарську систему, стоючи на принциповому становищі, що арабські втікачі повинні вернутися до своїх домів в теперішній державі Ізраїлю. В своїй заяві до американських журналістів, єгипетський президент Нассер заявив кілька днів тому, що він так довго не переговорюватиме про право ізраїльських кораблів до користування водами Суецького каналу, поки не буде розв'язана проблема арабських втікачів. Ізраїль пригадує, що він погоджувався поселити 215.000 арабських втікачів, які живуть в смузі Ґази, але, мовляв, тепер він не має такої відповідальности за їх долю, як ті, що перейняли від Ізраїлю адміністрацію у смузі Ґази. Ізраїль натякає, що він готов переговорювати про відшкодування арабським втікачам за їхній маєток, що залишився в Ізраїлі і перейшов давно в інші руки, але — мовляв — є річчю цілком неможливою, щоб Ізраїль міг прийняти на поселення на своїй невеличкій території 900,000 арабських втікачів. Це обов'язок арабських держав, каже Ізраїль.

У СВІТІ

● **Мадярському кардиналові Йосифовові Міндсенті** в минулу п'ятницю сповнилося 65 років. Від 4 листопада мин. року, коли до Будапешту вдерлись совєтські танки, кард. Міндсенті перебуває в американській амбасаді. Йому віддали до вжитку дві кімнати з купальнею. Він править щонеділі Богослужбу в каплиці амбасади, дістає часописи й книжки, але не приймає відвідувачів з-поза амбасади і не веде телефонічних розмов чи кореспонденції.

● **Фіни** матимуть у червні ц. р. велику прикрість: на 6 червня Хрущов і Булґанін прийдуть до столиці Фінляндії, Гельсінки, з „приятельськими" відвідинами. Ця обіцянка прийшла зараз після проголошення листа Булґаніна до прем'єра Норвегії, в якому Булґанін ставить Норвегії за приклад — „зразкові приязні" взаємини між СССР та Фінляндією. Ця „приязнь" полягає в тому, що Фінляндія цілком залежить від доброї чи злої волі СССР і перебуває під постійним політичним та господарським диктатом Москви.

● **Італійський уряд** підготовив переведення по всіх школах щеплення дітей вакциною Солка проти дитячого паралічу. Щеплення буде безплатне і почнеться в наступному місяці.

● **Західньо - німецькі** соціялісти перевели тихцем запис на стрічку судової розправи проти професора історії філології Вольфґанґа Гаріха в східньо-берлінському університеті. Комуністи судили його за те, що він мав необережність сказати комусь, що вважає можливим вибух революції в Східній Німеччині. На розправі Вольфґанґ Гаріх назвав комуно-німецький уряд „бандою ідіотів". Його засудили на 10 років важких робіт. Тепер західньо-німецькі соціялісти оприлюднили повний текст цієї компромітуючої комуністів судової розправи.

● **Грецька комуністична партія** „регабілітувала" Маркоса Вафіядеса, головного команданта комуно - грецьких партизанських військ у громадянській війні в Греції в рр. 1946-1949. Грецькі комуністи діставали тоді активну допомогу від Югославії, Болгарії і Альбанії, але програли завдяки „доктрині Трумана", що запевнила Греції допомогу грішми і зброєю. За сталінського періоду Маркоса прогнали, а тепер покликали назад до ЦК компартії Греції, „вичистивши" його противника, секретаря партії. Комуністична партія в Греції заборонена й існує в підпіллі, а її ЦК, разом з Маркосом, перебуває за кордонами Греції.

● **Комуно - польський уряд** широко розреклямував у пресі „велику концесію", яку він нібито зробив вірним Католицької Церкви в Польщі, давши дозвіл на будову католицької церкви в Новій Гуті, промисловому місті в колись німецькому Шлезьку, що нараховує 600,000 мешканців. Комуністи вперто противились будові цієї церкви, мріючи, що Нова Гута, центр польського сталево - вугільного промислу, буде на 100% комуністичною.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays and holidays (Saturday and Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

КУЛЬТУРНИЙ АРҐУМЕНТ

У змаганнях кожного народу, а поневоленого зокрема, культура, культурна творчість і культурні досягнення мають чи не найбільшу силу переконання і чи не найтривкішу вартість. Це далеко не значить, що можна легковажити або недоцінювати інші зусилля: політичні, економічні і подібні, але їх вартість і успіхи будуть тим більші, чим тривкішу й солідніщу культурну базу вони матимуть. Справа бо в тому, що політичні акції і акти можуть бути лише метеорами, які одного дня чи року заблиснуть, а наступного згаснуть; всіляким хвилюванням та коньюнктурам підлягає економічна розбудова і сила, але культурних досягнень не присипле ані порох історії, ані руїни акрополісів. Культура — це зміст життя народу, його невпинний прогрес і невпинна творчість. Це — ніколи не досягнена ціль людства.

У цьому конкретному випадку хочемо вже не вперше звернути увагу на той культурний арґумент, що його може вкласти у змагання українського народу його еміґрація у вільному світі. Про це треба говорити й постійно пригадувати, бо за цілком зрозумілою погонею та бажанням швидких і голосних ефектів, які можуть дати всілякі більші й менші політичні маніфестації, ми часто не доцінюємо отого культурного арґументу, не приділюємо йому в нашій масі стільки уваги і опіки, скільки він заслуговує в найвищому інтересі наших змагань. Треба признати, що в останній, скажімо, декаді у цьому відношенні ситуація у нас поліпшилася з тієї простої причини, що на еміґрації опинилось багато видатних українських культурних сил, але цей наш культурний потенціял ще досі навіть у малій частині не використаний, і не доконче з вини самих обставин.

Коротка ілюстрація. Одною з найбільших перешкод у поширюванні української правди в Америці та в здобуванні американської опінії для української визвольної справи є ґранітний мур, що його створила не так ворожа українській справі культура, як радше всіляко створювана леґенда тієї культури. Скільки то українських творів і творців ще сьогодні зараховується до ворожих українцям національностей не тільки із злої волі, але й з невігластва. Видатні твори і осяги українського вченого, письменника, українського співака чи артиста і навіть спортовця назвуть ще й сьогодні московськими чи польськими не доконче зі злої волі, але з тієї простої причини, що українська культура ще з різних причин не здобула собі в умах багатьох права громадянства.

Інший приклад на ту саму тему. Загальновідомо, що українська національна група в Америці і більша і активніша від, наприклад, російської. Але як важко нам справлятися з тими нехай і численними, але все ж таки одиницями ворожої українцям національности, що зайняли ключові пости в науці, публіцистиці, мистецтві і інших ділянках. Ми влаштуємо — як звикли казати — величаву політичну маніфестацію, стягнемо до участи в ній тисячі людей, витратимо на неї сумарично багато часу і коштів, а чергового дня намарно переглядаємо сторінки місцевих чи крайових газет, шукаючи бодай якої згадки про неї. Тим часом одна солідна наукова, мистецька чи інша культурна праця може відбитись широким відгомоном у пресі і назавжди залишитись важливим арґументом у наших змаганнях. Цим ми аж ніяк не хочемо зменшувати вартости політичних маніфестацій. Навпаки, вони мають свою велику вартість і вони потрібні, але не менше, якщо не більше потрібні нам великі культурні арґументи, які в нас, ніде правди діти, таки на другому або на якомусь там з черги місці.

Ці речі не нові. Саме такими міркуваннями керувались відповідальні діячі Українського Народного Союзу, коли вже від років, крім загальногромадської активности, висунули на одне з перших завдань цієї інституції культурні проблеми. З таких міркувань появився старанням і коштом цієї інституції десяток солідних англомовних творів з українською тематикою, з таких міркувань завершується видання англомовної Енциклопедії Українознавства, влаштовуться курси українознавства, призначається стипендії для студентів українознавства в американських і канадійських університетах, всіляко підтримується наші наукові установи та кожну добру культурну акцію. Очевидно, що УНСоюз не одинокий, що має зрозуміння до цих проблем, — їх розуміють і в рямках своїх можливостей для них працюють також і інші установи. Але важливе, щоб ці справи, щоб цей дуже важливий у наших змаганнях культурний арґумент мав відповідне зрозуміння та активну підтримку збоку нашого найширшого загалу. Українська культура і її творці повинні бути одною з найголовніших наших щоденних турбот, бо вони є одним з найголовніших арґументів у наших змаганнях.

„ЖИТТЯ ПІДКАЗУЄ"

Зразу після смерти Сталіна, а пізніше на 20-му з'їзді КПСС, коли то розпочато „ліберальний" курс, нові диктатори пообіцяли підсовєтським народам, між усякими іншими полегшами, також кардинальний перегляд і зміну сталінського законодавства. Відтоді минуло вже чимало часу, але про зміну драконівських законів, які за найменшу провину карають совєтських громадян довголітньою в'язницею чи концтабором, досі нічого не чути.

17-го березня ц. р. під поданим угорі заголовком московські „Ізвєстія" вмістили статтю міністра юстиції БССР І. Ветрова. „Демократичний" міністер самим заголовком своєї статті, очевидно, хоче сказати, що совєтський уряд таки прислухається до голосу народу. Мова в статті І. Ветрова про т. зв. соціялістичну законність, яку 20-й з'їзд КПСС у своїх постановах вимагав „достосувати до нових вимог життя". Потребу такої зміни міністер пояснює так: „Закони мають бути прості й зрозумілі", і признається, що „деякі наші закони перестаріли і не відповідають вимогам соціялістичного суспільства, а інші — фактично втратили силу і майже не застосовуються".

Далі в статті міністра І. Ветрова йде перегляд законів, що, на його думку, потребують кодифікації.

Міністер починає з постанови Верховного Совєту СССР з 1947 року „Про кримінальну відповідальність за розкрадання державної власности". Закон цей вимагає для його порушників кару ув'язнення на час від 7 до 10 років, а коли цей злочин поповнений „організованою групою", то на час від 10 до 25 років, з конфіскацією майна його порушників. Проте, — заявляє міністер, — закон не дає суддям ніяких вияснень, як же вимірити кару залежно від розмірів чи вартости вкраденого. І наводить два приклади совєтської судової „справедливости": 1) Громадяни Павлючик і Трущенко украли в радгоспі кілька гусей. Оскільки цей злочин поповнено „організованою групою", суд засудив Павлючика на 10 років в'язниці, а Трущенка — на 15 і 2) Колгоспник Жданович з Молодечненської области украв мішок жита. Суд засудив його на 8 років в'язниці. (Можна було б подати численні приклади, коли колгоспників засуджувано на 10 років лише за жменю зірваних на колгоспному полі колосків чи за пару вирваних на радгоспній плянтації буряків). На 40-му році „жовтневої революції" жрець совєтської Немизиди признається: „Звичайно, це занадто жорстока кара! — але старається оправдати совєтський суд тим, що, мовляв, у практиці судді виносять кари лагідніші від передбачених законом.

У совєтському законодавстві повністю віддзеркалюється підлеглість і мізерність поодинокої людини супроти державного комуністичного молоха, жертвою і рабом якого є ця людина. Це виразно видно, коли порівняти, для прикладу, зганий вище закон, що охороняє державну власність, із законом, що мав би охороняти особисту власність громадян. Виміри кари, встановлені цим останнім законом, такі: ув'язнення на час від 5 до 6 років, а при обтяжуючих обставинах — від 6 до 10 років. Отже, за той самий злочин, поповнений супроти державної власности, винний дістає кару ув'язнення на 2-5 років більшу, як проти злочину, поповненого супроти приватної власности громадянина! При цьому варто пригадати, що за убивство рядового совєтського обивателя закон передбачає позбавлення свободи також на 10 років. Міністер юстиції з цього приводу зауважує: „Думаю, що посягання на майно громадян не може бути каране суворіше, як посягання на життя людини"... Добре, що хоч так думає совєтський міністер...

Підносячи потребу кодифікації законів, міністер заявляє, що в більшості випадків особи, засуджені на 20-25 років в'язниці, фактично не відбувають визначеного їм реченця кари, і пропонує встановити максимальні реченці в 10-15 років, але з тим, щоб цю кару засуджений відбував повністю. Невжеж таки треба було аж 40 років „революції", щоб дійти до такого висновку?

Окрему увагу звернув міністер на очевидно дуже поширене в Совєтському Союзі явище — нелеґальне виготовлення і продаж самогону приватними особами. За цей злочин закон передбачає кару 1-2 роки в'язниці, але, як заявляє міністер, практично цю кару застосовується дуже рідко (7% осуджених). Загальновідома річ, що совєтський уряд, так само, як свого часу царський, потурає всенародному пияцтву, навіть зі шкодою для власної „винної монополії", слушно вважаючи, що коли люди „веселяться", то вони менше оглядаються на свої духові та матеріяльні злидні. І тому міністер пропонує направду соломонівське рішення: злагіднити дотеперішній протисамогонний" закон, бо, мовляв, нічим не можна оправдати існування закону, санкції якого фактично судами не застосовуються.

„Назріла також необхідність, — заявляє міністер, — змінити закон про кримінальну відповідальність неповнолітніх". Згідно з теперішнім законом, підлітків у віці від 12 до 14 років притягається до кримінальної відповідальности за деякі роди злочинів, а підлітків від 14 років життя — за всі роди злочинів. Міністер додумується, що „це є неправильно в державі з найбільш демократичною конституцією" карати дітей нарівні з дорослими. І пропонує відмовитися від стосування кримінального покарання до дітей у віці від 12 до 14 років, а застосовувати натомість виховні засоби. Щождо кримінальної відповідальности для юнаків від 14 до 16 років, то її пропонує він обмежити, не уточнюючи цієї своєї пропозиції. Чи може хто, після такої заяви міністра, закинути совєтській владі, що вона не є гуманною?

Ще спиняється совєтський міністер на дуже частих в СССР справах конфіскації у громадян їхньої рухомої чи нерухомої власности за несплату державних податків і чергових рат за обов'язкову асекурацію їхнього майна. З цього приводу він пише: „Зовсім немає потреби судам покликувати десятки тисяч (!) людей, марнувати час і витрачати силу грошей, коли ці справи можуть успішно полагоджувати фінансові органи. Коротко кажучи, міністер пропонує, замість судового розгляду в кожному окремому випадку, карати ті десятки тисяч людей т. зв. адміністративним порядком, тобто здати їх на волю державних виконавців-урядовців.

Вкінці міністер закликає судові органи негайно посилити боротьбу з особами, які ухиляються сплачувати аліменти на утримування своїх дітей. Очевидно, проблема аліментів, внаслідок масових шлюбних розводів і невпорядкованости цієї соціяльної ділянки, набрала в Совєтському Союзі дуже поважних розмірів.

І нарешті, загально говорячи про судову процедуру, що, як виходить з тверджень самого міністра, переводиться в СССР здебільша абияк і похапцем, він виголошує таку сентенцію: „Суд рішає долю людини, і тут надто шкідливою є поспішність. Судді повинні уважно розбиратися в усіх деталях справи і вже після того схвалювати вирок". Отак напередодні 40-річчя жовтневої революції додумується совєтський міністер юстиції до того, до чого додумалися люди ще на світанку цивілізації, як появилися на світі перші суди.

Про політичні злочини і кари міністер не згадує ані словом. Очевидно, він уважає, що сталінське законодавство в цій ділянці жадних змін не потребує.

В. С-ко

Роман Смаль-Стоцький

ТЕРМІНОЛОГІЧНА АКЦІЯ НТШ

Вже десять років в Америці наша найстарша, самою нацією створена, наукова інституція, наше НТШ і НТШ-івці, невтомно продовжують наші традиції: нести слово правди й об'єктивних фактів в американську науку, зокрема в історію, слов'янську філологію та політичні науки. Цілій низці нашої професури пощастило включитись в американські й канадійські університети та в академічно-наукове життя цих країн. І кожний з нас, що працює по тих університетах, по цих десятьох роках дійшов до простого висновку, що поки не буде впорядкована англійська наукова термінологія для Сходу Европи, доти й очі не розкриються англо-саксонським та американським науковцям на сучасність Сходу Европи і її історію, доти не прозріє преса й політика цих країв.

Чогось таки — будьмо скромні! — ми за останні десятиріччя осягнули в цій ділянці. Проте, довголітня царська пропаґанда, а від 1920 року й совєтська наукова пропаґанда великою мірою опанували американську професуру та публічну опінію і створили в Америці дійсну „залізну завісу" щодо всього національного питання на Сході Европи, зокрема щодо України та Білоруси. Ті старі „єдинонеділимські" концепції в історії та філології, колись створені царською наукою, а тепер прийняті як партійні догми совєтською наукою, підтримують спільним фронтом у вільному світі, зокрема в Америці, стара царська еміґрація, разом з російськими марксистами-меншовиками, і деякі обмосковлені жидівські журналісти, як „експерти" Сходу.

Фундаментом цієї „залізної завіси" є англійська термінологія для Сходу Европи. Вона не відрізняє „Руси" від „Росії", „Росії" від „Московщини", „Совєтського Союзу" від „Росії", „не-московських" націй від „москалів" і т. д., — все втопилося в „общім котьолку" термінів „Раша — рашян". Царська еміґрація та американські „попутники" весь час товчуть у своїй єдинонеділимській ступі російського імперіялізму ті терміни, зробили з них якісь „святі слова", що до них не сміє критично підійти ніхто, хто не хоче наразитись на лайки: „політикан, сепаратист, фанатик, фашист"... Та не тільки ці терміни, що мають в американській мові 16 (!) різних значень, трудно американським студентам історії зрозуміти, але майже вся англійська термінологія для Сходу Европи в хаотичному стані.

У всіх новітніх державах першочерговим завданням професури університетів є випрацювати дійсну наукову термінологію для різних ділянок і передати її для вживання пресі, публіцистиці та політиці. Але в Америці міродайні університети в поважній частині опановані завзятущими єдинонеділимцями, як у Гарварді (Якобсон, Карпович), у Колумбії (Флорінский), у Стенфорді (Мазур) або в Берклей, Каліфорнійським університеті, недавно померлий Кернер та Струве. Значить, ті катедри, що їх для цього завдання оплачує американська нація, служать власне для противної цілі, — культивування термінів „Раша — рашян" і дальшого продовження хаосу в термінології для Сходу Европи по лінії російського імперіялізму та колоніялізму.

Минулого року управа АНТШ доручила була мені розпочати в цій справі відповідну акцію. Порадившись з моїми американськими колеґами, ми вирішили включити в цю акцію Слов'янський Інститут Маркет університету, щоб зробити це питання тим, чим воно в дійсності є, а саме — засадничою справою американської науки.

Наша акція матиме ось такі стадії: 1) Відповідно опрацьований меморіял переслати низці американських професорів університетів, 2) Поставити проблематику термінології на дискусію і притягнути американських професорів до співпраці; наша акція мусить перейти у їх акцію. 3) Остаточне закінчення акції — конференція в Ню Йорку і опублікування її осягів в одному з томів "Marquette Slavic Studies".

Всіх українських, білоруських, литовських, польських, чеських та словацьких науковців сердечно запрошуємо до співпраці. Зокрема, апелюємо до нашої молоді по американських університетах, щоб зі свого боку домагалася від своїх професорів чіткої термінології для всіх східньо-европейських дисциплін.

Цієї акції вимагає наш обов'язок перед наукою нашої адоптованої батьківщини, і ми переконані, що знайдемо піддержку американської професури для нашої акції. Отже, маймо надію, що спільними силами колеґ американців, науковців-скитальців та нашої молоді ми нарешті опрацюємо наукову англійську термінологію для Сходу Европи, і англо-саксонський світ, передусім наша Америка, перестане бути термінологічним гуляйполем російського імперіялізму й колоніялізму.

ЗНОВУ СПРАВА КИПРУ

Коли 9 березня 1956 року англійський губернатор коронної колонії Кипр заарештував голову Греко-Православної Церкви на Кипрі й водночас тамошнього — за місцевою традицією — політичного лідера архиєпископа Макаріоса, в англійських заявах підкреслювалось, що англійська сторона у спорі за Кипр „ніколи" не вестиме вже з Макаріосом переговорів. Він нібито здискредитував себе, відмовившись осудити революційну терористичну боротьбу кипрського підпілля і домагаючись від Англії чогось щораз нового. Акуратно через рік після того англійський уряд звільнив із заслання архиєпископа Макаріоса, і ніхто не сумнівався, що зроблено це для того, щоб відновити з ним так трагічно і так нерозумно перервані переговори.

Бо за минулий рік по суті проблема залишилась та сама. Не змінилося „нічого", крім такої „дрібниці", як триста людських жертв, між ними не винні в цій справі англійські вояки, грецькі ідеалісти-юнаки та дівчата і — найбільше число сірих громадян грецької і турецької національности, мешканців того острову, між ними навіть діти, які попали між зубці такої нищівної машини, як революційна боротьба підпілля, з одного боку, та репресії окупаційної влади, з другого. Це ті насправді трагічні жертви непередбачливої політики, які були цілком зайві. Бо ж відомо, що в 50-х рр. 20-го сторіччя не можна здавити свободолюбного руху військово-поліційними репресіями, та ще й на середземноморському острові, що географічно і політично належить до демократичного Заходу. Відомо було теж, що при всьому подивугідному патріотизмі і бойовій завзятості молодих революціонерів на Кипрі — їх занадто мало, щоб вони могли потрясти основами все ще великодержавницької Англії. І тому оцей затяжний спір, ведений методами, що набрали права громадянства на Кипрі, треба було давно припинити, взявши в основу розв'язки ті принципи, що їх одноголосно — включно з Англією, Грецією і Туреччиною, прийняла 22 лютого ц. р. Політична Комісія 11-ої Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй: „мирний, демократичний і справедливий" характер полагодження справи.

Але краще пізно, аніж ніколи, і тому добре сталося, що бодай після цілорічного урядування на Кипрі системою терору, „полювання вояків у горах за окремими революціонерами та поліційних годин по містах і селах — Англія рішила завернути на шлях політичних переговорів. Правда, ще й тепер вона поводиться неясно, пробуючи окружними шляхами дійти до тієї цілі, до якої ведуть простіші дороги. І так, вона хоче тепер (раніше й на це не погоджувалась), щоб справу Кипру перейняла на себе Рада НАТО з уваги на міжнародно-стратегічне значення цього острова і на безпосередню приналежність до НАТО заінтересованих в Кипрі Англії, Греції і Туреччини. Однак Греція відразу відкинула цей проєкт, здаючи собі справу, що опинилася б на „суді" НАТО в некорисній ситуації, коли Туреччина, побоюючись за долю 100.000 турків на Кипрі, підтримує англійські претенсії на Кипр і палко противиться всьому, що загрожує суприматією грецької більшости в кипрській адміністрації. Очевидно, що й архиєпископ Макаріос став на формальному становищі, що його зайняв грецький уряд в Атенах: що Об'єднані Нації мали на увазі безпосередні переговори англійського уряду з населенням Кипру, а не будь-які посередництва.

Таким чином справа опинилась там же, де була рік тому. Краща вона постільки, що мабуть, обидві сторони, навчені цілорічним досвідом, прийшли до переконання, що взаємні поступки — це не тільки найкращий, але єдиноможливий шлях до позитивного полагодження цієї проблеми. Вона складна тим, що 1) острів Кипр становить одну з найсильніших стратегічних летунсько-морських баз не тільки Англії, але цілого НАТО на Близькому Сході, захищаючи Босфорську та Дарданельську протоки і весь Середній Схід від совєтського наступу і охороняючи шляхи експорту нафти з Середнього Сходу на Захід, 2) 400.000 греків на Кипрі вимагають права самовизначення, яке, застосоване в практиці, безсумнівно приєднало б Кипр до грецької держави, 3) відносини в Греції не є настільки стабільними, що не треба побоюватись можливости приходу в тій країні до влади лівого уряду, який унеможливив би використання Кипру для стратегічних цілей Заходу; 4) 100 тисяч турецької менщини на Кипрі рішуче противиться не тільки приєднанню Кипру до Греції, але й введенню такої крайової автономії, яка давала б вирішний голос в адміністрації грекам; 5) Туреччина, покликаючись на географічні й історичні арґументи, погрожує радше військовою окупацією Кипру, аніж мала б погодитись на прилучення його до Греції; 6) в інтересах всього вільного світу є мирна співпраця між Англією, Грецією і Туреччиною, як вільних країн та членів НАТО, однаково, як і збереження принципу самовизначення для всіх народів, отже й для населення Кипру.

З наведених точок видно, яка це складна проблема, щоб усі ці суперечності звести до спільного знаменника. Але саме тому вона вимагає великої державно-політичної мудрости і мужности, взаємного зрозуміння та доброї волі всіх зацікавлених сторін. І тому вільний світ дізнався з полегшею про звільнення архиєпископа Макаріоса, мужнього борця за свободу свого народу, бо це безумовно поступ на шляху до демократичної, мирної і справедливої розв'язки цієї трудної проблеми.

Юрій Мушкетик

ГАЙДАМАКИ

(9)

Загледівши Романа, Карий схопив жмут соломи і кинув на мішок, що стояв біля притрушеного збоїнами кадовба.

— Хлібець пересипаєш, гарна пшеничка, — запустив руку в кадовб дід Мусій. — Зразу видно, не з горбів, а з Чорного лану.

Карий злякано закліпав очима.

— З якого там Чорного лану, моя власна.

— Розказуй, ніби я не молотив її. Чого боїшся? Ох, і ляклививий ти, Гавриле. Люди коней, скот брали, і то не страхаються. Я коня привів. Роман пару волів. Наше воно, кривавицею полите.

Карий закрутив ґузир і кинув на мішок оберемок соломи.

— Воно так. Все село брало пшеницю з панських комор. І знов же... Роман сів на коня, та тільки його й бачили. А ми з тобою тут лишаємось. Привітаємось в лісі на гілляці. Ну, ходімо в хату. Там поговоримо.

— Нам ніколи. Ви, тітко, йдіть, а ми з дядьком побалакаємо, — мовив до Карихи Микола.

Нічого не сказавши, жінка пішла з хліва.

— Дядьку, хіба ви не йдете з усіма? — запитав Микола по її відході.

Карий розвів руками.

— Куди я піду, старий вже.

Дід Мусій плюнув спересердя.

— Ти старий? Я й то йду. Сімдесят скоро мені.

— Може, ти здоровіший, кріпкіший, — непевно проказав Карий.

Роман підійшов до Карого.

— Заячі на тобі штани, дядьку Гавриле. Мало тобі, видно, пани шкуру дубили.

— Мені мало? Кому ж тоді більше?

— Всі йдуть, один ти біля жінчиної плахти держишся. Боїшся, щоб пани не вернулись? Не вернуться вони, нема їм більше ходу до нашого села. Що ж, сиди вдома, ми самі волю воювати будемо. Хто здобуде, того вона й буде. Знав би Максим, який у нього сусіда...

— Я б пішов, та, бачте, в мене й зброї немає ніякої.

— Колодій є? На перших порах вистачить, а там щось знайдеться. Ходім, став могорич, — плеснув його по плечі дід Мусій.

— Могорич, воно й можна б, так нема й шеляга ламаного за душею.

— В мене теж, — кинув Микола.

— Нюхачів, виходить, багато, а табаки чортма, — посміхнувся Роман. — Ходімо до корчми, в мене знайдеться. — і вигріб з череса жменю мідяків.

Залізняк гадав забігти додому лише на хвилинку. Але, побачивши змарніле материне обличчя, повне смутку, затримався трохи довше. Мати не плакала, не докоряла йому, тільки журно дивилася на сина, підперши щоку маленькою сухою рукою.

— Чого ви, мамо, дивитесь так на мене? — сказав Залізняк, садовлячи на коліна Олю.

— Надивляюсь. Бережи себе, синку, один ти в мене, і надія і опора вся. Кажуть, ти за старшого там у них. Правда? — Мати витерла кінцем хустки очі.

— Не плачте, мамо. Знаю, скільки нагорювались ви через мене. Тепер ось знову по чужих людях довелось ховатися. Недовго вже терпіти лишилося, повернусь і заживемо по-новому.

— Дай Боже... Не добираю я, що до чого, однак вірю, ти лише за праве діло станеш. Змалечку не любив неправди, вдача вже в тебе така. А пани, вони ж людей в скотину перевернули, — зідхнула мати. — Синку, я й забула сказати, Орлик прибіг. Сьогодні вдосвіта вийшла я з хати, а він на городі стоїть.

Максим радісно підвівся.

— О, це добре. Випустив, харцизяка, злякався.

Він вийшов з хати і пішов у сад.

В обличчя війнуло п'янкими пахощами черемхи, змішаними з запахом меду. Вовча ступа широким листом покрила землю, під вікном кучерявився ніжно зелений барвінок, немов стріли, стирчали вгору півники. Максим зірвав кілька стеблин з великими жовтими квітами, дмухнув, і з них посипався жовтенький пилок.

Під отим кущем порічок, де кубляться кури, вигріб він колись самопал. Яка це була радість! Цілий день чистив його з хлопцями, а ввечері побігли до Тясмина спробувати, як стріляє. Чи пороху набили забагато, чи роз'їло десь всередині від давности і дощів цівку, тільки розірвався він аж біля ручки. Максимові розірвало великий палець і обпалило чуба. Палець не заростав довго, а коли загоївся, лишився плескатим і трохи коротшим.

„Може, ніколи не доведеться більше бачити свого садка", — подумав Максим. Але відразу ж відігнав геть цю недобру думку. Орлик пасся на припоні. Максим підійшов до коня, і Орлик впізнав господаря, заіржав на весь двір, крутнув хвостом і злегка схопив зубами Максима за плече, як робив це завжди, коли хотів виявити свою радість.

— Я ще ввечері зайду, — сказав Максим, перекладаючи на Орлика сідло з сірого жеребця, на якому приїхав.

Запитавши в зустрічних гайдамаків, чи не бачили Бурки, і довідавшись, що той у корчмі, Максим поїхав туди. Він ледве протиснувся в двері, стільки людей стовпилося в ній. Залізняк пошукав очима Бурку — той сидів недалеко шинкваса. Максим тільки хотів гукнути осавула, як його самого хтось покликав:

— Отамане, випий з нами чарку!

Залізняк оглянувся. Біля стіни з чаркою в руках стояв дід Мусій.

— Чи, може, вже гребуєш? — хитро примружив він очі. — То знай, що в корчмі і в лазні — усі рівні пани.

Залізняк взяв з дідової руки чарку, випив і закусив цибулею. Гайдамаки в корчмі трохи притихли, поглядаючи на отамана, особливо ті, хто його ще мало знав. Це були здебільшого козаки надвірної варти, які приєднались до гайдамаків.

Дід Мусій налив ще одну чарку, посунув когось на лаві.

— Сідай, Максиме, бо тебе тепер хіба віддалік побачиш. А я б поговорити хотів. Чутки йдуть, ніби ти від коша грамоту маєш. Чи правда?

Знаючи, які розмови ходять між козаками, Залізняк вже давно обдумав, що скаже, коли його запитають про це.

Він подивився на діда Мусія і голосно, так, щоб чули всі, відповів:

— Правда, запорожці теж з нами.

— А від цариці? — запитав хтось з кутка.

— Маємо й від цариці золоту грамоту. В ній усе списано. Цариця наказала бити шляхтичів, — підходячи до Залізняка, крикнув Бурка.

— Де ж вона? — почулося з того ж кутка.

— Лежить, тая грамота у схові, ще не велено читати її, — поважно відказав осавул. — Настане час — усім оголосимо.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Аллентавн, Па.

Український Чоловічий Хор в Лігай Веллі і його діяльність.

Писати про 8-літню працю нашого хору — це значить треба б писати про любов до мистецтва, зокрема до своєї рідної української народної пісні, про невпинне безкорисне і навіть жертвенне служіння українській музі, про уперте прямування до прогресу, до досконалости.

Пройдений шлях 8-літньої праці хору ми закінчили Різдвяним Концертом дня 13-го січня 1957 в Аллентавн, і з перспективи цього пройденого часу Управа Хору уважає за вказане поділитися з Українським Громадянством відомостями про ідею та мету хору, про його досягнення, які були на протязі 8-ми літ стимулом до праці хористів на чолі з Управою хору і Диригентом. Перед тими відомостями, подаю коротку історію хору.

Хор був заснований в червні 1948-го року гуртом виключно тут в Америці роджених українців, ентузіястів української народно - музичної культури. Початково було їх лише 21 хлопець, а то майже усі й одружені. Зійшлися при якійсь нагоді, заспівали, а потім вирішили — основуємо хор. Але, спочатку знайшлися перешкоди, нема нот, а головне, виявилося, що нема відповідного диригента-українця. З нотами не така велика біда, можна купити, позичити й відписати, але на диригента мусіли попросити чужинця - німця, професора оркестри з Нортгентон, Па, п.Ліона Кунца. І почалася праця. Яно, що вона в нашому сьогоднішньому розумінні не була такою як є тепер. Співали, що було під рукою, а головне в диригента не було української душі, яка могла б дати українську пісню у виразно емоційному, широму, різнотембровому, кольоровому стилі, відповідно до змісту і характеру пісні.

Але такий стан не тривав довго. В 1950 році прибув до Аллентавну між українцями з Европи й диригент п. Олексій Дідух. В травні 1951 року заанґажовано його на диригента хору і зразу поплила праця чисто українським руслом. П. Дідух, як непересічний фахівець хорового співу, вложив всю свою душу, усі свої відчування у виконуванні хором пісні. Завдяки п. диригентові Дідухові, його мистецьким здібностям, вимогам хорової дисципліни, хор почав згодом двигатися на мистецькі вершини, про що свідчать голоси преси та оцінки знавців хорового мистецтва.

Яка ж була ідея і мета цього хору? Вона була: плекати та вивчувати українську народну пісню у всій її красі і чарі, промовляти до слухачів прекрасними акордами української народної мелодії, тими акордами виспівати усі світлі і радісні історичні моменти нашого народу і також трагічні моменти його хвилевого упадку, українську народну традицію, обрядові звичаї при всяких нагодах життя українського народу, вивчати церковну музику українських і чужинецьких композиторів. Нашою метою було дати нашим братам іміґрантам зразки культурної творчости українського народу, дати гомін непокореної України, підсилювати надію. Найважливішими завданнями було освідомлювати чужі народи Америки, що народ український, який є власником такої високої музичної культури, такого славного минулого, може тільки часово упасти, але ніколи згинути. До осягнення цієї мети, ми прямували шляхом пояснень в англійській мові про зміст кожної пісні при їх виконуванні хором. Та мета була, так би сказати, засобом до осягнення остаточної мети, придбання Україні приятелів визвольної справи поміж найширшими колами народів Америки.

Наші досягнення: За пройдених 8 літ праці, хор має за собою понад 125 концертових виступів, а саме: Кожного року хор улаштовує свій самостійний Різдвяний Концерт в Аллентавн. Цьогорічний концерт відбувся з великим успіхом дня 13 січня. Саля Лігай-Сенґербунд була сповнена старими й новими іміґрантами. Прибула й українська молодь, щоб привітати новий (український) рік. Не забракло й американців, любителів української музики і співу, з поміж ними і бувший диригент п. Кунц. Хор також бере участь на запрошення у програмах усіх українських національних, релігійних свят, українських днів та принагідних ювілеїв і бенкетів. Хор брав участь у програмах чужих народів Америки на запрошення їх культурних, добродійних організацій, військових шпиталів та клюбів. Терен діяльности нашого хору, це стейти: Пенсилвенія (включно з Филаделфією і Питсбурґом) Ню Джерзі, Ню Йорк, (включно з містом Ню Йорк), та Делевер. Кожного року під час Свят Христового Різдва українці округи Лігай Велі (Аллентавн, Ветлегем, Нортгемтон, Істон, Палмертон т. і.) мали можливість слухати три дні (Свят-Вечір, перший і другий день Різдва) українські коляди, щедрівки та святочні бажання у виконанні нашого хору, надавані через радіо - висильні в Аллентавн і Ветлегем.

Які осяги цього хору? Передусім, Український Чоловічий Хор округи Лігай Веллі показує усім, що ані політична, ані релігійна приналежність, не можуть робити перешкод. Хор показав усім, що може осягнути любов і товариська приязнь.

Хор складається з 33-ох активних членів (7 новоприбулих) включно з диригентом і акомпаніятором - піяністом, яким є д-р Степан Влащак, очний лікар в Аллентавн, американець другого українського покоління. Крім цього хор має 260 членів-добродіїв, які своїм моральним впливом і до певної міри й матеріяльно, піддержують працю хору. На заклик Т-ва Приятелів Капелі Українських Бандуристів в Дітройті зібрано між хористами суму $47.00 і вислано до згаданого Товариства, щоб цією скромною пожертвою допомогти влаштувати подорож Капелі Бандуристів з концертовим турне по Европі і інших частинах світу. Із своїх прибутків з концертів та місячних вкладок, хор закупив кільканадцять книжок про Україну, її історію, сучасний стан під комуністичною займанщиною і про визвольну боротьбу українського народу, і передав до американських публічних бібліотек. Хор є також членом місцевого Відділу Українського Конґресового Комітету в Аллентавн.

Наші пляни і завдання на майбутнє: Відновити і головно відмолодити і збільшити хор шляхом прийому нових, молодих членів. Збільшити свій репертуар, вивчаючи кожного року найменше десять нових пісень. Наспівати свої пісні на платівки. Почати підготовку до відсвяткування 10-літнього існування хору, в червні 1958-го року. В січні ц. р. на наше прохання, Хор зареєстровано в „Лігай Кавнті Корт": відбулися певні переслухання, після чого обидва судді підписали чартер нашій організації. Здається наш хор це перша мистецько - співацька організація, яка тепер має свій власний чартер. З тої нагоди відбудеться в неділю, 19-го травня надзвичайний бенкет, на якому буде офіціяльно переданий суддею чартер до рук Управи хору в приявності посадника міста Аллентавн й інших визначних американських і українських гостей. При тій нагоді відбудеться концерт хору, а після бенкету забава для приявних гостей.

Річні збори Хору відбулися в понеділок вечером, 25-го лютого, в теплій атмосфері. Дано повне довір'я Управі і диригентові за їх ревну і щиру працю для збагачення української культури і української пісні, і по обговоренні пляну розвою хору вибрано на наступний рік управу, до якої увійшли такі особи: Головою хору перевибрано п. Володимира Пипюка; заступник голови п. Олексу Федорака; секретаря п. Всеволода Бондарчука; скарбником п. Володимира Фартуха (перевибраний дев'ятий рік) дорадники: п. Іван Бручак і п. Степан Яремчук. Річні наради перепроваджував п. д-р Степан Влащак.

Закінчуючи це коротке звідомлення з нашої праці за 8-літній період, заявляємо, що остаточним бажанням наших хористів є стати репрезентативним хором всіх українців округи Лігай Веллі і як таким гідно і чесно репрезентувати українську культуру, славну українську пісню перед американським світом, передати їм вічне страждання українського народу під чужими займанцями і рівночасно героїзм в боротьбі за свою самостійність, героїзм, який подивляє сьогодні вільний світ, а нашим братам українським злагідити біль відірвання від Рідної Землі і скріпити надію на визволення.

Володимир Чубатий,
прес-референт хору.

Український чоловічий хор з Лігай Веллі під час свого виступу у Ню Йорку.

Нюарк, Н. Дж.

Шевченкові Роковини.

10 березня ц. р. місцева українська громада гідно відзначила 96 Роковини смерти нашого Генія Кобзаря Святковою Академією, яка почалася співом американського гимну. По відспіванні „Заповіту" Т. Шевченка міш. хором УПЦеркви св. Тройці в Нюарку, підсиленим хористами „Трембіти" під управою проф. С. Вожаківського, виголосив д-р Я. Падох свят. промову, гарну формою і змістом, переплітану численними цитатами з творів Шевченка. Промова, виголошена з пам'яти, з чуттям про страдницьке життя, творчість і віщий дух поета, зробила сильне враження на слухачів. Згаданий міш. хор виступив ще з піснями: „Ой три шляхи" (Шевченко - Топольницький) і „Розрита могила" (Шевченко - Давидовський), виконуючи їх зовсім вдало. Гарне враження зробив на учасників свята виступ молодих студенток і студентів вищого курсу українознавства" Учит. Громади", які вчаться під проводом професорів д-ра К. Кисілевського і Д. Горняткевича. П'ять хлопців і 11 дівчат у гарних народних одягах з Шевченкових околиць виконали збірну деклямацію „Перебендя" при звуках бандури, на якій по мистецьки грав абсольвент курсу А. Горняткевич. Зірка Качмар відтворила велич і глибину Шевченкової поезії в сольовій частині „Перебенді". Цей гурток залишив у приявних на святі незатерті рефлексії та свідомість, що Україна живе в серцях молодого покоління. Мистецькою атракцією на святі був виступ оперового співака п. М. Мінського, який відспівав: М. Фоменка — „Думу", Шевченка — Я. Степового — „Із-за гаю сонце сходить", Шевченка-Воробкевича „Огні горять" (в обр. Карпатського) Шевченка - Лисенка — „Ой Дніпре мій Дніпре" та наддаток — повстанську пісню. Причина його великого успіху в слухачів лежить в його вмінні створити контакт між живо відчутою музичною думкою композитора і слухачами. Його баритон видобуває без найменшого зусилля звучне форте і м'яке піяно. Свіжість його голосу, висока техніка ставлять М. Мінського тут на перше місце між нашими співаками. Акомпаніював йому вміло п. Армстронг з Ню Йорку. Виступила і п. Ніна Сивол зі сопрановим сольом у двох піснях „Ой одна я одна" (Шевченка-Лисенка) і „Плавай, плавай, лебеденько" (Шевченка-Стеценка) при акампаніяменті проф. С. Вожаківського. Ця молода співачка виказала гарний голосовий матеріял, який, при дальшій наполегливій праці, дає надію, що співачка займе передове місце у вокальному мистецтві. Відспіванням українського національного гимну закінчилось свято, яке під мистецьким оглядом було на належному рівні. Заля української централі була виповнена. Належить згадати про проголошення свята священиками в місц. укр. Церквах та відправлення Панахиди по Т. Шевченкові.

Церковний Комітет при У. П. Церкві св. Тройці в Нюарку окремо влаштував у своїй залі 17 березня Шевченківське Свято, яке почалося співом американського гимну, після чого відкрив концерт гром. К. Степовий коротким гарним словом. Міш. хор тої ж Церкви під управою проф. С. Вожаківського відспівав „Заповіт" Шевченка. Дит. хор „Рідної Школи" при Церкві св. Тройці відспівав пісню до слів Шевченка: „Думи мої". Парохіянин Г. Лозенко виголосив доповідь про життя і творчість поета, переплітану цитатами з його творів. По виголошенні ряду збірних деклямацій творів Шевченка учнями тієї школи та старшими, з яких виріжнити належить деклямацію поеми: „Кавказ", (А. Стойко) і „Якби ви знали, паничі" (М. Процюк). Окремо згадати належить сольоспів п. Н. Сивол, яка відспівала пісню до слів Шевченка: „Плавай, плавай лебедонько" і п. Є. Левченко, яка відспівала „Колискову" (Шевченко - Лисенко). Понадто відспівали в дуеті п. Л. Линник і К. Халецька пісню до слів Шевченка: „Ой одна я одна". Прикінці програми згад. міш. хор, підсилений співаками „Трембіти", відспівав пісні до слів Шевченка: „Ой три шляхи" і „Розрита могила". Виконання поодиноких точок програми численно зібрані учасники Свята нагороджували оплесками. Співом українського національного гимну закінчився концерт.

Окреме Шевченківське Свято влаштувала місц. укр. школа парохіяльна св. Івана в залі укр. централі 3 березня. В програмі свята були: промова, деклямації та виступ шкільного дитячого хору під батутою учителя співу школи п. М. Добоша, який, сподіваємось, використавши голосовий матеріял шкільних дітей, зуміє підготовити нові кадри майбутніх співаків в Нюарку.

О. У.

ХРОНІКА УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ

У Франції

З'ЇЗД ОБ'ЄДНАННЯ УХР В ПАРИЖІ

Найперше оформилося Крайове Об'єднання Українського Християнського Руху (УХР) у Вельгії. З черги створено Об'єднання у Німеччині (7 липня 1956), відтак у Британії (23 12 1956), а 26-го січня ц. р. відбувся у Франції Основний Крайовий З'їзд Українського Християнського Руху. УХР має своїх мужів довір'я в Австрії, Голляндії, Еспанії, ЗДА й Італії.

З'їзд в Парижі був попереджений довшою підготовчою працею. Вів її Комітет УХР від листопада 1954 р., під головуванням п. інж. Осипа Мельниковича. Вичерпне звідомлення із пропробленої праці подав на з'їзді інж. Осип Мельникович. З черги приявні вислухали програмової доповіді президента УХР проф. д-р В. Янева. Дві дальші доповіді виголосили проф. О. Кульчицький („Інформація чужинецького світу як одне із завдань УХР") та ред. Дм. Штикало („Суть і післанництво Християнського Синдикалізму"). Рівночасно з пленарними нарадами працювали комісії: мандатно-номінаційна і резолюційна. Перша комісія запропонувала такий склад керівних органів Крайового Об'єднання УХР у Франції: голова — інж. Осип Мельникович, його два заступники — ред. Д. Штикало й п. Тома Дратвінський, секретар — п. Григорій Ощипко, скарбник — панна Лідія Гундер.

В Голляндії

УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ В АМТСЕРДАМІ

10 лютого відбувся в Амстердамі, у преповненій залі Сіті Театру, великий український концерт, що його заініціювали Об'єднання Українців у Голляндії та Інститут культурної освіти голляндського робітництва. Українську пісню гідно зарепрезентував Візантійський Хор під управою д-ра М. Антоновича. Великі оплески здобула українська танцювальна група, що виступила під кермуванням п. М. Врика під звуки оркестри, що нею кермував п. Койтенбрауер. Вона виповнила перерви у виступах хору.

В Канаді

ВШАНУВАЛИ ТРЬОХ МЕЙОРІВ-УКРАЇНЦІВ

У середу 6 березня місцевий Клюб Українських Професіоналістів улаштував прийняття в честь нового вінніпезького мейора Степана Дзюби. Прийняття відбулося в „Роял Александра Гателі" при участі понад 400 людей, переважно українців. Із Едмонтону приїхав на запрошення тамошній мейор міста Василь Гавреляк, а з Кенори, Онт., нововибраний мейор Петро Ратуський, батько молодого вінніпезького адвоката Ю Ратуського. Між почесними гістьми були манітобський генеральний прокуратор М. Н. Григорчук і спікер манітобської леґіслятури Н. В. Бачинський. Вітав трьох мейорів Ф. Джейме голова Клюбу, а М. Григорчук представляв мейора Гавреляка, що був головним промовцем. У своїй промові мейор Гавреляк відмітив добробут, волю й миролюбність Канади. Бувший голова клюбу Ів. І. Томас вручив від клюбу дарунки на пам'ятку для мейора Дзюби і його дружини. Була коротка концертова програма.

ВИСТУП ТОРОНТСЬКОГО ТЕАТРУ В МОНТРЕАЛІ

До Монтреалу прибула театральна група Тагаєва „Український Театр у Торонті". В суботу 23 лютого вистанив драму Людмили Коваленко п. н. „Домаха", а в неділю 24 лютого, комедію Квітки-Основяненка п. н. „Шельменко денщик".

ПОВІДОМЛЕННЯ УКК ПРО ЗАКІНЧЕННЯ ДІЛОВОГО РОКУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО ФОНДУ

Повідомляємо Українське Громадянство, що закінчення ділового (1956) року Українського Народного Фонду устійнено на день 30 квітня 1957 р.

Хоч нормально закінчення ділового року має статися 31 березня, це продовження реченця сталося з таких причин:

1. Окремі Відділи Українського Конгресового Комітету Америки, що в останніх тижнях розгорнули посилену акцію збирання Національного Датку, не встигли досі її закінчити, виготовити збіркові листи та перевірити квітарі. Тому звернулися до Централі з проханням, продовжити реченець закінчення ділового року до 30 квітня.

2. Також від окремих Платників Національного Датку, зокрема також від відзначених, що з різних причин не встигги ще вплатити Національного Датку за 1956 рік, прийшли до Централі письма з таким же проханням: продовжити діловий рік до 30 квітня.

Очевидно, що Централя пішла назустріч цим, умотивованим проханням Відділів і Громадян, які особливо дбають про збільшення засобів Українського Народного Фонду.

Повідомляючи про це, закликаємо усіх Громадян, котрі не вплатили досі Національного Датку за 1956 рік — внести свою вплату до Відділу, або до Централі в часі до 30 квітня 1957 р.

Використаймо ці останні тижні для сповнення нашої громадської повинности!

Пам'ятаймо, що Український Народний Фонд є єдиною фінансовою базою для всієї діяльности Українського Конгресового Комітету Америки!

Ню Йорк, 28 березня 1957.

Екзекутива Українського Конгресового Комітету Америки.

Підсумки півріччя в УТІ

23 березня ц. р. в Українському технічному інституті відбулося засідання Професорської ради, на якому підсумовано роботу за перше півріччя 1956/57 навчального року. Доповідь про це зробив проф. д-р Е. Жарський. Доповідач всебічно схарактеризував навчальний процес і взагалі роботу УТІ.

Згідно з календарем, півріччя почалося 3 вересня 1956 р., а закінчилось 31 січня 1957 р. У навчанні взяло участь 166 викладачів, з них 7 професорів, 2 ас.-професорів, 1 адьюнкт - професор і 6 лекторів. Навчання відбувалось на основних відділах: економічному, політичних наук і на інженерному, а також на побічних курсах: технічного креслення, англійської мови, української мови (для українців, народжених в ЗДА). Викладовою мовою була українська й англійська. Навчальна література й підручники були також українські й англійські.

Семестральні іспити показали, що студенти й курсанти ставилися до навчання поважно, бо пересічно успішність їх дала 94%. Цей високий показник дав певне моральне задоволення й викладачам, яким, зрозуміла річ, приємно бачити такі добрі висліди своєї роботи.

Але слід відзначити, що професура УТІ провадила ще й науково-дослідну роботу, писавши чи то підручники, чи то науково-дослідні праці. Так, проф. О. Архімович видав у другій половині 1956 р. три праці англійською мовою („Урожай збіжжя на Україні", „Збіжжева продукція в СРСР", „Культура льону-довгунцю в Білорусі"), проф. Я. Зозуля написав підручник з соціяльного забезпечення, проф. Е. Жарський — з руханки (видав УКК) та працював над статтями з рибного господарства Західньої України, проф. В. Чапленко видав працю „Большевицька мовна політика", проф. В. Січинський видав „Історію української архітектури".

Видавнича діяльність УТІ виявилась у виданні ч. 4 „Вістей", в друкуванні завдань та підручників для студентів (циклостилем), в готуванні матеріялів для наукового збірника.

З цього, коротенького тут переповідженого звіту видно, що УТІ ця єдина в Америці висока українська школа, хоч ще й молода, але вже розвиває всебічну діяльність.

О. А.

ПЕДАГОГІЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ В НЮ ЙОРКУ

Новинку про Окружну Педагогічну Конференцію в Ню Йорку з вчорашнього числа „Свободи" доповнюємо тим, що доповідь про „Виїздну методу навчання українознавства і згущення програм" виголосила пані Любов Данилович із Ню Гейвену, Каннектикат.

● У Ню Йорку 31-го березня в новозбудованому „Колізеї" відбулося відкриття 40-ої Міжнародної Виставки Квітів, яку в перший день відвідало 30,000 осіб.

Український Літературно-Мистецький Клюб
Ню Йорк 149, 2-га Ев.

Літературно-Мистецький Клюб в Ню Йорку повідомляє, що у п'ятницю дня 5-го квітня відбудеться Концерт на апараті Гай-Фіделіте Й. С. Баха Mass in B. Minor, у виконанні віденської симфонічної оркестри з участю хору і солістів. Диригує Германн Шерхер. Крім того В. А. Моцарта „Реквієм" у виконанні Зальцбурґської Моцартової оркестри з солістів. Диригує Йософ Месснер. Початок о год. 8 вечора.

ЧИТАЙТЕ НАЙСТАРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК „СВОБОДУ"

• РОЗШУКИ •

Пошукую ОЛЕКСУ ШТАФІРНОГО зі Старого Міста — Заліздів, пов. Зборів. Пошукує тіточна сестра Бронислава Торницька, дочка Пилипа Торницького, замужна Кушнір. Просимо писати на адресу:
Michel KUSZNIR
6a, Rue St. Andre
Montigny — Les — Metz
(Moselle), FRANCE.

Михайло Ступницький пошукує свого брата ГРИГОРІЯ СТУПНИЦЬКОГО, який попередньо був в Англії. Хто знає про нього, прошу писати на адресу:
Mr. Michel STUPNITZKI
7, rue Beaurepaire
Sens (Yonne) FRANCE

Пошукую МИХАЙЛА РИБАЧКА з села Лозівка, пов. Збараж, який був у Німеччині на праці. Хто знав би про нього, або він він сам, прошу зголоситись на адресу:
Geo KOWAL
2156 West 11th St.
Cleveland 13, Ohio
Заграничні часописи прошу про передрук.

Пошукую: БОГДАНА КУЛИНИЧА та ВОЛОДИМИРА МАКАРЕВИЧА з Левандівки. Маю для них вістки з дому. Хто знав би їх адресу, або вони самі, прошу писати:
John RYCHWICKI
249 — Fifth St.
Jersey City 2, N. J.
Заграничні часописи прошу про передрук.

Пошукую своїх односельчан, з села Дідилова, пов. Львів КУЛИКА СТЕПАНА, с. Ілька, його дружину КУЛИК ЮСТИНУ, доч. Олекси і їх дітей, МИХАЙЛА, ЮРКА і АННУ КУЛИК, А також РУБАХУ АНДРІЯ, с. Трофима і ОЛІЙНИК МИХАЙЛА, с. Якова. Маю вістку від Ваших рідних. Прошу писати на адресу:
Анна КОҐУТ
11½ Парк Стріт
Амстердам, Н. Й.

Розшукую рідного брата СЕРГІЯ МАНТИКА з села Пасіка, Грубешівського повіту, Холмщина, якого забрали німці з його другом Володимиром Соколюком, Обидва, правдоподібно, були в Німеччині та Франції. Хто знав би про них, ласкаво прошу писати на адресу.
Володимир МАНТИКА
P. O. Box 271
Petersburg, Virginia, USA
Заграничні і заокеанські часописи, прошу ласкаво про передрук.

Пошукую Стефана ЧИСНОК і Пилипа ДМИТРУХА. Хто знав би про цих панів, або вони самі, прошу писати на адресу:
Mrs. M. PELENSKY
931 Michigan St.
Toledo 4, Ohio

Пошукую ОНУФРЕЯ БАНДУ з села Василькова та ВОЛОДИМИРА ГАЛИНЯКА з села Суходолу, Тернопільщина. Хто знав би про їх місце перебування, або вони самі, прошу ласкаво голоситись на адресу:
Ivan MARAK
P. O. Box — 266
Marshfield, Wis.

Анастасія Бурак, замужня Ляхович, пошукує ІВАНА БУРАКА з Спас, пов. Долина, Галичина. Писати на адресу:
Anastasia LACHOWICZ
2844 W. 25th Place
Chicago 23, Ill.

Володимир Шкварок, з дому Панчишин, син Онуфрія, пошукує ПАВЛА МАЗУРЧАК. Писати на адресу:
Wolodymyr SHKWAROK
2844 W. 25th Place
Chicago 23, Ill.

ПРИЙМАЄТЬСЯ ОГОЛОШЕННЯ СВЯТОЧНИХ ПОБАЖАНЬ У „СВОБОДІ"

Адміністрація „Свободи" повідомляє, що йдучи на зустріч загальним побажанням, вона й в цьому році призначить окремі шпальти збільшеного великоднього числа на оголошення традиційних святочних привітів і побажань. Ціна оголошення залишається така сама, як і в попередніх роках: 2 доляри за 5 рядків, та більше відповідно до величини оголошення, а саме: 1 цаль через одну шпальту $2.00, 1 цаль через 2 шпальти $3.50, 2 цалі через 2 шпальти $6.00, 3 цалі через 2 шпальти $10.00, 4 цалі через 2 шпальти $15.00, 5 цалів через 2 шпальти $18.00, 6 цалів через 2 шпальти $22.00. Треба сподіватися, що загал нашого громадянства використає цю нагоду, щоби передати свої традиційні побажання та дати про себе знати своїм рідним, приятелям і знайомим навіть в найдальших закутинах світу, куди навряд чи звичайна пошта занесла б таку вістку. Великий тираж „Свободи" та відповідний зміст збільшеного святочного числа надають таким побажанням окремої вартости і значення. Зголошення святочних побажань, разом з грошевою оплатою, можна надсилати — найпізніше до 15-го квітня ц. р.

ПРЕЗИДЕНТ ОДЕРЖУЄ „МЕЧА НАДІЇ"

Шестирічна дівчинка індіянка презентує през. Айзенгаверові „меча надії" — символ Американського товариства для поборювання рака.

Арамбуру здушив „паперову революцію" міністра летунства

Буенос Айрес. — Тимчасовий арґентинський президент генерал майор Педро Арамбуру 31-го березня здушив „паперову революцію", яку почав був міністер летунства Комодор Хуліо Цезар Кравзе. Арамбуру звільнив Кравзе з його становища члена кабінету, викинув його з летунства, а на місце міністра найменував бриґадного генерала Ґіллерма Зінні. Президент Арамбуру почав діяти кілька годин після того, як комодор Кравзе публічно виступив проти уряду за те, що відкладено вибори аж до 23-го лютого 1958 року, хоч вони мали б були відбутися ще при кінці цього року. Ситуація була дуже поважна, військові частини були в строгому поготівлі. Армія і фльота підтримали президента Арамбуру, і летунство мусіло скапітулювати, ще поки почалася будь-яка акція проти уряду.

Тунісія і Марокко підписали договір про союз

Рабат, Марокко. — Туніський прем'єр Бурґуіба перебував з п'ятиденними відвідинами в столиці Марокко Рабаті, де він підписав договір про приязнь і союз між Тунісією та Марокко, двома наймолодшими державами у північній Африці, недавніми французькими колоніями, які залишились у тісному зв'язку з Францією. У тому договорі, який тільки маніфестує назверх вже існуючі приязні взаємини між двома спорідненими північно-арабськими країнами, говориться про конечність знайти „свобідну і вільну" розв'язку альжирської проблеми. Тому, за західньою пресою, туніський прем'єр більшість часу у марокканській столиці перевів на нарадах у справі замирення в Альжирі. Він мав довгі розмови із представником т. зв. Альжирської армії визволення ,себто організованого партизанського руху, Ляміном Деббаджіном, який був на святі з нагоди перших роковин незалежности Тунісії і інкоґніто прибув до Рабату. Туніські й марокканські лідери стурбовані ситуацією в Альжирі, яка погано впливає на стабілізацію відносин в їхніх країнах, дає французам в руки арґумент, що вони мусять тримати військо на території Тунісії і Марокко, та не дозволяє на співпрацю з західньо-европейським капіталом над експлуатацією природних багатств Сагари. Бурґуїбі, який сам був ще три роки тому французьким політичним в'язнем, ніби вдалося переконати альжирських націоналістів, щоб вони поступились з свого непримирного становища і не домагались обов'язково від Франції визнання права Альжирії на самостійність, а прийняли такі реформи, які були б поважним кроком вперед до здобуття самостійности.

Дня 28-го листопада 1956 р., по довгій та тяжкій недузі, відійшов у вічність незабутній

сл. п. інж. ОЛЕКСАНДЕР ОЛЕКСІЙ

Покійник народився 17-го листопада 1890 р., в Єлисаветграді, в родині полковника Тимофія Олексія, від якого унаслідував військову суворість та чесність, а любов до всього українського, від своєї мами. Закінчивши гімназію, поступив до кадетського корпусу в Москві, який закінчив з великим успіхом. Війна 1914-18 рр., застає його в рядах царської армії, сотником артилерії. Тяжко ранений, нагороджений за хоробрість, учасник революції, Визвольних Змагань, кінчає свою військову кар'єру на еміграційнім шляху, який веде його до Франції. Тяжка буденна праця не здержує його від докінчення своєї освіти, як також й діяльности на громадській ниві. Закінчивши студії, одержує диплом інженера електротехніки. Був основоположником та довголітнім головою Громади ім. Богдана Хмельницького. Покійник, що був громадським діячем й все готовий допомагати своїм землякам, закрив свої очі на вічність на 67-му році життя, залишивши в смутку свою дружину Наталію з Войновських.

В похоронах 1-го грудня 1956 р., на цвинтарі в Вулінь у Франції, брали участь, разом з Родиною, Знайомими та Приятелями, також і чужинці, що доказувало про любов та пошану, якою користувався Покійний серед людей між якими жив.

Над сумною процесією, під проводом прот. о. Гаврика, повівали рядом з українськими й французькі прапори, а домовина була вкрита китицями квітів, так від Родини, як від Знайомих й Приятелів. Виконуючи останнє бажання, прот. о. Гаврик поклав до труни грудку Рідної Землі, разом з вишиваним рушником, власноручної роботи матері Покійного.

Нехай Йому чужа земля буде легкою.

Вічна Йому Пам'ять!

Далі підвищують ціни на часописи

Індіянополіс, Індіяна. — Всі три щоденники в цьому місті повідомили про збільшення ціни на свої видання. Пополудневий щоденник концерну Скрипса-Говарда „Ди Індіянополіс Таймс" і пополудневий щоденник Пульяма „Ди Індіянополіс Ньюз" збільшили тижневу ціну за свої видання з 30-ох до 35-ох центів. Також ранній щоденник „Ди Індіянополіс Стар" збільшив ціну за один примірник з п'яти до сімох центів. Із Гавстону, Тексас, повідомляють, що пополудневий щоденник пресового концерну „Скрипса-Говард" збільшив ціну на 15 центів за місячну передплату, яка тепер коштуватиме $1.45. З днем 1-го квітня збільшено ціну за часопис „Ди Аласнс Ревю" в місті Аласнс, Огайо, з п'ятьох до шістьох центів.

В другу річницю смерти блаженної пам'яті
АНТОНА АНДРІЙОВИЧА БІЛОУСА
будуть відправлені
ПАНАХИДИ
в СУБОТУ 6-го КВІТНЯ — о 1-ій годині дня на українському цвинтарі в Бавнд Бруку;
в НЕДІЛЮ 7-го КВІТНЯ — по Службі Божій в Свято-Троїцькій церкві, Ню Йорк, ріг 4-ої Евеню та 21-ої вулиці.
Дружина

• Грецький уряд вислав до Лондону свого амбасадора, що його відкликав був рік тому на знак протесту проти вивезення з Кипру арх. Макаріоса. Тепер арх. Макароса звільнено з заслання. Греція відкликала теж свої „застереження" проти призначення англійського адмірала Едвардса головним командантом збройних сил НАТО в середземноморському обширі.

Сенатори і Ботлер критикують Президента за швидку їзду

Вашинґтон. — Два демократичні сенатори А. С. Майк Монроні і Майк Менсфілд критикували президента Айзенгавера за те, що їхав із Вашинґтону на відпочинок до Ґеттисбурґу, Па., зі швидкістю 70 миль на годину, хоч, згідно з приписами, обов'язкова швидкість становила 55 миль на годину. Сенатор Монроні сказав, що Президент повинен вважати на своє власне життя і на безпеку людей в містах, через які переїжджає його авто. Шоферував в президентовім авті аґент тайної поліції. Поліція в стейті Мериленд пропустила авто Президента, але затримала авто журналістів, які їхали за тим автом. Голова Крайового Демократичного Комітету Пол М. Ботлер заявив, що „йому це не є зрозуміле", чому дозволяється автові Президента їхати з такою великою швидкістю. „Закони цієї країни обов'язують всіх громадян, це значить і звичайного робітника і Президента" — сказав Ботлер.

Сенатор Бирд проти надмірних видатків на цивільних урядовців

Вашинґтон. — Голова Спільної Конґресової Комісії для редукції неконечних урядових видатків демократичний сенатор Бирд заявив, що федеральні видатки на платні для цивільних урядовців в січні цього року перевищили один більйон долярів і осягнули рекордову висоту. Для урядовців — американських громадян в січні видано суму 989,549,000 долярів, а для затруднених чужинців — 16,700,000 долярів". Цю величезну суму вилачено в січні цього року, хоч в тому самому місяці повідомляли про зменшення числа федеральних урядовців", — сказав сенатор Бирд. На думку цього сенатора говорення про ощадність в урядових колах — це тільки забавка, яка продовжуватиме інфляцію доляра та збільшувати кошти прожитку.

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Т-во ім. Є. Коновальця, Відд. 423, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю 14-го квітня ц. р. о год. 12:30 по пол. в залі Української Бесіди при 2410 Вест Шикаґо Евеню. Обов'язком всіх членів є явитися на ці збори. Довгуючих членів проситься вирівняти свої залеглості. — Управа Відділу.

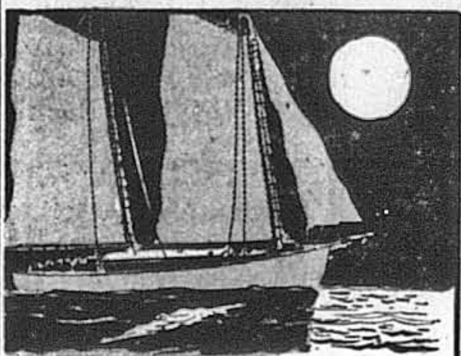
АКРОН, ОГАЙО. — Збори Б-ва Сош. Св. Духа, Відд. 295 відбудуться в неділю 14-го квітня, о год. 1:30 по пол. в церковній залі. — О. Зепко, предс., Є. Мотрович, кас., Д. Пулк, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Місячні збори Т-ва ім. Б. Хмельницького, Відд. 158 відбудуться в суботу 6-го квітня 1957 р. в Українськім Національнім Домі при 216-218 Grand St. о год. 8-ій веч. Присутність всіх членів обов'язкова. Проситься вирівняти вкладки, як до Т-ва, так і УНС. — С. Бродик, секр. рек.

БОСТОН, МАСС. — Квартальні збори, Відд. 374 відбудуться 7-го квітня під ч. 152-154 Tylor St. Перед зборами, гол. радний п. Микола Давискиба, буде мати реферат на тему обезпечення в Укр. Народ. Союзі. Просимо членів Відд., як і не-членів прийти на це зібрання. Початок зборів о год. 12:30 зараз по Службі Божій. На зборах будуть важливі справи до полагодження, а саме: справа відкриття пам'ятника Т. Шевченка на Союзівці, організація нових членів, підготування Вечерниць на 4-го травня і т. д. — Управа Відд. 374.

ВУНСАКЕТ, Р. АЙ. — Т-во І. Франка, Відд. 241 повідомляє всіх членів, що місячні збори відбудуться 6-го квітня 1957 р. о год. 2-ій по пол. в залі під ч. 74. Герис Евеню. Обов'язком кожного члена явитися, з огляду на важливість деяких справ. — Управа.

ТАРЗАН, ч. 3842. Аванґард.

ABRUPTLY, THE ASSIGNED MEN CLIMBED INTO THEIR BARRELS. "SEE YOU AT THE FORTRESS," SAID TARZAN, "GOOD LUCK!"

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Під охороною ночі добре споряджений корабель затримався на морі, повернувшися проти лагідного вітру.

— Вітер і збільшений приплив повинні занести нас до берега, — шепнув Філ. — Я починаю приготовляти своїх людей.

Негайно визначені люди влізли до своїх бочок. — Побачу вас коло твердині, — сказав Тарзан. — Щасливо!